ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Ἱδρυτής : ΧΑΡ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 6 § 1 τοῦ Α. Ν. 1093)38

Ἰδιοκτησία καὶ Διεύθυνσις Τυπογραφείων :

ΓΙΩΤΑ Κ. ΠΑΠΑΓΓΕΛΟΥΤΣΟΥ, Γεροκωστοπούλου 50

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ : ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησία δραχ. 540 — ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : » δολλ. 45

Κοινωνικά

Ὁ ἰατρὸς Δρ Τ. ΜΠΑΡΤΣΟΚΑΣ, ἐπέστρεψεν ἐκ Σουηδίας.

****

Τὸ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟν Πατρῶν μετέφερθη Ἀγ. Νικολάου καὶ Κανακάρη 102.

****

Ὁ ὀδοντίατρος κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Σ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ δέχεται καθ' ἑκάστην εἰς τὸ ἰατρεῖον του Κανακάρη 169, τηλέφ. 31-27, (πολυκατοικία Μεθενίτη).

****

Τὸ ὀδοντιατρεῖον κ. ΑΘΑΝ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΥ, μετέφερθη ἐπὶ τῆς πλατείας Ὄλγας Κολοκοτρώνη 18, τηλ. 57-05 (παραπλεύρως Ἐργατικοῦ Κέντρου).

****

Νέα ἐργαστήρια Μικροβιολογίας — Βιοχημείας — Αἰματολογίας ΝΙΚΗΤΑ ΜΠΟΜΠΑ, Ἰατροῦ Μικροβιολόγου, Γούναρη 13, τηλ. 34-20.

****

Τὸ ὀδοντιατρεῖον τοῦ κ. ΚΟΣΜΑ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗ μετεφέρθη ἐκ τῆς Πλατείας Ὑψηλῶν Ἀλωνίων 3α εἰς τὴν Λεωφ. Γούναρη 20, τηλ. 34-62.

****

Ἰνστιτοῦτον αἰσθητικῆς ΚΟΥΛΑΣ ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΥ, αἰσθητικοῦ διπλωμ. σχολῶν Παρισίων. Πολυκατοικία Γκολφινοπούλου (Γούναρη —Κανακάρη) Ἐναντι ΟΤΕ, 4ος ὄροφος, τηλέφωνον 52-12.

ΙΑΤΡΟΙ

Ὁ Δρ Τ. ΜΠΑΡΤΣΟΚΑΣ ἐπιστρέψας ἐκ τῆς Παθολογικῆς καὶ Καρδιολογικῆς Κλινικῆς τῆς Σουηδικῆς Ἰατρικῆς Ἀκαδημίας τῆς Οὐράλας δέχεται καθ' ἑκάστην 9—1 καὶ 6—8. Παρασκευὴ ἀπόγευμα καὶ Σάββατον πρωΐαν ἐπὶ συνεντεύξει. Τηλ. 23-10, Ἀγ. Νικολάου 63.

****

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ — ΚΕΚΚΑ, Ἰατρὸς μικροβιολόγος, Γούναρη 41, τηλ. 40-61, τηλ. οἰκίας 24-22.

****

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΚΚΑΣ, Ἰατρὸς εἰδικὸς παθολόγος. Ρήγα Φεραίου 65, τηλ. 24-22. Δέχεται καθ' ἑκάστην πρωΐαν 9—2 μ.μ. καὶ ἐπὶ συνεντεύξει.

****

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ὀδοντίατρος, Κορίνθου 226 δέχεται καθ' ἑκάστην 9—12 καὶ 4—7 τηλ. 40-38.

****

Ὁ νεοεγκατασταθεὶς εἰς τὴν πόλιν μας χειρουργὸς ὀφθαλμίατρος κ. ΠΑΥΛΟΣ ΟΔ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ δέχεται καθ' ἑκάστην 8—1 καὶ 4—8 Μαιζῶνος 94 καὶ Πλατεῖα Γεωργίου Α' (Νέα πολυκατοικία Γ' ὄροφος).

****

Ὁ Ἰατρὸς κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ, ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ, δέχεται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Νικολάου ἀριθ. 80 Ἰατρεῖον του (Ἐναντι Ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Νικολάου). Τηλ. 21-81. Πάτραι.

****

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ Ἰατρὸς δερματολόγος — ἀφροδισιολόγος. Αἰσθητικὴ δερματολογία (ἀποτριχώσεις κλπ.), σεξουαλικαὶ παθήσεις. Βότση 20, τηλ. 20-14.

****

Ὁ χειρουργὸς - ὀδοντίατρος Dr Π. ΠΕΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (B.S., D.M.D). Σπουδάσας καθ' ὁλοκληρίαν ἐπὶ 9 συνεχῆ ἔτη δι' ὑποτροφίας ἐν Ἀμερικῇ εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῆς Ν. Ὑόρκης, Βοστώνης καὶ Σικάγου, τῶν ὁποίων τυγχάνει ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ καὶ INTERN. Ἐγκατεστάθη καὶ δέχεται εἰς τὸν 3ον ὄροφον τῆς πολυκατοικίας Γκολφινοπούλου, Γούναρη — Κανακάρη (Ἐναντι ΟΤΕ), τηλ. 56-06.

****

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΗΛ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ χειρουργὸς ὀδοντίατρος τ. ASSISTENT τῆς ΣΤΟΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ τοῦ Πανεπιστημίου ΜΑΙΝΖ Γερμανίας. ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΣΤΟΜΑΤΟΣ. Πολυκατοικία Γκολφινοπούλου ὁδὸς Γούναρη — Κανακάρη 1ος ὄροφος. ΕΙΣΟΔΟΣ ἐκ τῆς ΣΤΟΑΣ, τηλ. 49-22, οἰκίας 49 - 23.

****

ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ, διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Dr ΒΛΑΔΙΜ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ δέχεται Κορίνθου 255, τηλ. 50-05.

****

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ ΚΑΡΑΛΗ - ΛΕΟΝΤΟΣ, ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ, δέχεται καθ' ἑκάστην, Μαιζῶνος 128, τηλ. 47-37.

****

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ἰατρὸς χειρουργὸς Μαιζῶνος 94. Δέχεται 12—2 καὶ 4—7 μ.μ.

****

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ Ἰατρὸς Δ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Ἰατρεῖον Κανακάρη 118, τηλ. 30-61.

****

Γενικὴ Χειρουργικὴ Κλινικὴ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ Κολοκοτρώνη 52, 3ος ὄροφος τηλ. 55-02.

****

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ, ἀφροδισιολόγος Ἰατρὸς ΜΙΜΗΣ Α. ΚΑΤΣΑΜΠΑΣ, Βούρβαχη 8 (πλατεῖα Γεωργίου Α' 30). Τηλέφ. 28-77. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ (ἀποτριχώσεις κλπ.), ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ.

****

ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Δ. ΝΑΣΙΟΠΟΥΛΟΥ, Ἰατροῦ εἰδικοῦ ἀκτινολόγου ἀκτινοθεραπευτοῦ, τ. διευθυντοῦ ἀκτινολογικοῦ τμήματος Δημ. Νοσοκομείου Πατρῶν. Διαθέτει καὶ φορητὸν μηχάνημα τελειοτάτου τύπου. Ἐργαστήριον Μαιζῶνος 52, τηλέφ. 40-46, οἰκία Ρήγα Φεραίου 2, τηλ. 36-66.

****

Ὁ κ. ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ ΚΟΥΒΑΡΑΣ εἰδικὸς ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ — ΨΥΧΙΑΤΡΟΣ δέχεται εἰς τὸ ἰατρεῖον του Γεροκωστοπούλου 7 καθ' ἑκάστην 10—1 π.μ. καὶ 5—8 μ.μ., τηλ. 33-64.

*****

ΓΡΗΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Ἰατρός. Εἰδικὸς φυματιολόγος. Δέχεται καθ' ἑκάστην, ὡς καὶ ἐπὶ συνεντεύξει, ὁδὸς Ἀθαν. Διάκου 30, Ὑψηλὰ Ἀλώνια. Ἀκτῖνες Χ. Τηλ 35-58.

***

Ὁ Παθολόγος κ. Α. ΝΤΟΝΤΗΣ δέχεται εἰς τὸ ἰατρεῖον του Ἁγίου Ἀνδρέου 15, τηλ. 23-49, ἐπὶ συνεντεύξει Τρίτην, Πέμπτην, Σάββατον 4½-7 καὶ ἄνευ συνεντεύξεως κατὰ τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας, ἐκτὸς Κυριακῆς τὰς ἰδίας ὥρας.

****

Ὀφθαλμολογικὴ Κλινικὴ ΧΑΡΙΛΑΟΥ Ν. ΤΖΑΒΑΛΑ, Χειρουργοῦ — Ὀφθαλμιάτρου. Δέχεται καὶ χειρουργεῖ καθ' ἑκάστην. Ὁδὸς Ἑρμοῦ 55, τηλ. 36-32.

****

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ - ΤΙΜΟΣ Γ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, εἰδικὸς παιδίατρος, δέχεται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Νικολάου 41, τηλ. 46-66, ἐν Πάτραις Ἰατρεῖον του.

****

Δρ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Χ. ΣΟΛΩΜΟΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ, διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἡ κλινική του ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βότση 35, τηλ. 56-10.

Τηλέφωνα Ἐπειγούσης Ἀνάγκης

Πυροσβεστεῖον	25—61
»	25—62
Α' Βοήθειαι	44—44
»	23—86
Γεν. Ἀσφάλεια	28—80
Ἀστυν. Δ)σις	28—35
Ἀμέσου Δράσεως	28—80
Γ. Νοσοκομεῖον	26—98
«Γλαῦκος» βλάβαι	25—22

ΘΕΑΜΑΤΑ

ΟΡΦΕΥΣ. (Θίασος Λ. Μυλωνᾶ). Σήμερον 8 - 10 καὶ 10 - 12 «Λαμπερὰ ἀστέρια».

****

ΑΕΛΛΩ. Σήμερον 8.30 - 12.30 «Τὸ λουλούδι τῆς ἁμαρτίας», ἀκατάλληλον.

ΑΚΡΟΠΟΛ. (Πρώην Ἀστόρια). Σήμερον «Ἡ μαύρη συμμορία τοῦ Λονδίνου», ἀκατάλληλον.

ΑΛΑΜΠΡΑ. Σήμερον 8.30 - 12.30 «Μιὰ μορφὴ στὸ παράθυρο», ἀκατάλληλον.

ΑΣΤΡΟΝ. Σήμερον 8.30 - 12.30 «Πανικὸς στὸ ἔτος μηδέν», ἀκατάλληλον.

ΔΙΑΝΑ. Σήμερον «Μεγάλη μου ἀγάπη», τουρκικῆς παραγωγῆς.

ΕΣΠΕΡΟΣ. Σήμερον «Μυστικοὶ δρόμοι», ἀκατάλληλον.

ΖΕΝΙΘ. Σήμερον 8.30 - 12.30 «Νοτόριας», ἀκατάλληλον.

ΛΥΡΙΚΟΝ. Σήμερον 8.30 - 12.30 «Ἀριὰν», ἀκατάλληλον.

ΟΑΣΙΣ. Σήμερον 8.30 - 12.30 «Ἡ ἁμαρτωλοὶ καὶ δολοφόνοι», ἀκατάλληλον.

ΟΥΦΑ. Σήμερον 8.30 - 12.30 «Ὁ δράκος ἔρχεται», ἀκατάλληλον.

Οἱ ὀδοντίατροι ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΣΚΟΥΡΑΣ καὶ ΘΕΟΔΩΡΑ ΣΚΟΥΡΑ, δέχονται εἰς τὸ ἰατρεῖον των Μαιζῶνος - Παντανάσσης 29 (παρὰ τὴν Δημαρχίαν), τηλ. 36-89.

****

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΠΑΡΧΑΣ, παιδίατρος, ἐπὶ τετραετίαν ἐσωτερικὸς ἰατρὸς τοῦ τμήματος νεογεννήτων καὶ προώρων εἰς τὸ μαιευτήριον «Ἀλεξάνδρα», δέχεται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κανακάρη 181β ἰατρεῖον του, τηλ. 52-72.

****

Ὁ ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ἰατρὸς ΑΛΚ. Δ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ δέχεται καθημερινῶς εἰς τὸ ἰατρεῖον του, Ρ. Φεραίου 50α, τηλ. 22-72 καὶ 40-81.

****

Ὁ Καρδιολόγος ἰατρὸς κ. ΛΑΖΑΡΗΣ μετέφερε τὸ ἰατρεῖον του εἰς τὸν 2ον ὄροφον τῆς νέας πολυκατοικίας πλατείας Γεωργίου Α', Μαιζῶνος 94, τηλ. 24-45.

****

Dr ΠΑΝ Δ. ΡΑΜΠΑΒΙΛΑΣ, εἰδικὸς παθολόγος, διδάκτωρ Πανεπιστημίου ERLANGEN. Δέχεται ἀπὸ 8—1 καὶ 4—8 μ. μ. Ἰατρεῖον: Κανακάρη 146, τηλ. 28-41. Κατοικία Μεσολογγίου 2.

****

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΓΙΑΛΕΛΗΣ, ἰατρός, εἰδικὸς παθολόγος, δέχεται ἐν τῷ ἰατρείῳ του, Ρήγα Φεραίου 68, τηλ. 33-92.

****

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, χειρουργὸς ὀδοντίατρος, Κορίνθου καὶ Φιλοποίμενος 41 (πρώην Α' Ταμεῖον), τηλ. 41 - 06.

****

Ὁ ὀφθαλμίατρος ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ μετέφερε τὸ ἰατρεῖον του εἰς τὴν οἰκίαν του, Μαιζῶνος 59, ἄνω μέρος πλατείας Ὄλγας, παραπλεύρως Ἀμερικανικῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν, ὅπου δέχεται καθ' ἑκάστην. Τηλέφωνον 23.28.

***

ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ Κ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Ἰατροῦ Εἰδικοῦ — Ἀκτινολόγου. Μαιζῶνος — Φιλοποίμενος ἀρ. 34 (Ἐναντι Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης), τηλ. 32-72.

Ὁ νευρολόγος - ψυχίατρος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ἐγκατασταθεὶς ἐν Πάτραις δέχεται εἰς τὸ ἰατρεῖον του Γούναρη 26, τηλ. 35-36.

ΠΑΤΣΕΣ

ΜΟΣΧΑΡΙΣΙΕΣ ΑΡΝΙΣΙΕΣ καὶ ΤΡΑΓΙΕΣ

ΚΑΘΑΡΩΤΑΤΕΣ

ΤΟ ΚΙΛΟΝ 7 ΔΡΑΧ.

θὰ εὑρίσκετε καθημερινῶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ΚΟΡΙΝΘΟΥ 193

Η ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΔΡΙΚΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ ΜΙΣΙΓΚΑΝ ΕΙΣ ΠΑΤΡΑΣ

Πολλὰ ἐγράφησαν αὐτὲς τὶς ἡμέρες, τόσο καλοκευτικὰ γιὰ τὴν ἀσύγκριτη χορωδία τοῦ Μίσιγκαν καὶ χωρὶς ἀμφιβολία ἡ ἐμφάνισίς της ὑπῆρξε μία ἀναμφισβήτητη προσφορὰ ὑψηλῆς ποιότητος, τὴν ὁποίαν ἡ πόλις ὀφείλει, μαζὶ μὲ τόσα ἄλλα, στὴν Ἀμερικανικὴ Ὑπηρεσία Πληροφοριῶν. Αὐτὸ τοὐλάχιστον ὑπεγράμμισεν ἡ ἄνευ προηγουμένου κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια κοσμοσυρροὴ στὸ Ἀρχαῖο Ρωμαϊκὸ Ὠδεῖο τῆς πόλεως. Εἰς ὅλην τὴν γραμμήν, ὅλοι οἱ σχολιασταὶ μουσικῆς ἔχου τόσο δίκαιο, ὥστε κανεὶς νὰ μὴ βρίσκῃ τὶ ἄλλο νὰ προσθέσῃ γιὰ νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἱκανοποίησιν γιὰ τὸ ὅλον θαυμαστὸ ἐγχείρημα καὶ τὴν τέτοιας ἐκτάσεως ἐπιτυχίαν.

Πλήν, μερικὰ ἀπὸ τὰ σχόλια, χωρὶς καμμιὰ διάθεσιν ἀντιλογίας, δὲν μὲ εὑρίσκουν ἀπολύτως σύμφωνο καὶ συγκεκριμένως τὰ ἀφορῶντα τὶς ἐμφανίσεις τῶν ἀφθάστων «Φράϊαρς» σὲ δύο καθαρῶς σατυρικὲς καὶ χιουμοριστικὲς ἐκτελέσεις. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι περὶ τοιούτων ἐπρόκειτο, ἔτσι τὰ ἑρμήνευσαν οἱ ὑπερδισχίλιοι θεαταὶ καὶ ὡς τοιαῦτα τόσο ζωηρότατα τὰ ἐχειροκρότησαν. Σάτυρα — χιοῦμορ. Νομίζω ὅτι καλῶς παρουσιάσθησαν, διότι, καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἡ Σάτυρα εἶχε πλέον τὴν θέσι της ὡς δημόσιο θέαμα καὶ ὑπῆρξε πάντοτε ἀπὸ τὰ πλέον λαοφιλῆ καὶ εὐπρόσδεκτα θεάματα.

Σάτυρα, ἀγαπητοί μου φίλοι, ὡραία, ἀγνὴ σάτυρα, ἡ ὁποία δὲν προσβάλλει κανέναν, ὅπως ἐδέχθη ὁ ὄγκος τῶν θεατῶν, τὴν κρίσι καὶ νοημοσύνη τῶν ὁποίων κανεὶς δὲν δύναται νὰ ὑποτιμήσῃ. Κατὰ συνέπεια, δὲν μποροῦμε νὰ ἀιυλοῦμε περὶ βεβηλώσεως τοῦ χώρου τοῦ Ἀρχαίου Ὠδείου ἀπὸ τὴν ἐμφάνισι τῶν «Φράϊαρς».

Ν—ΑΣ Π—ΑΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΟΡΦΕΥΣ

ΘΙΑΣΟΣ

Λ. ΜΥΛΩΝΑ

ΣΗΜΕΡΟΝ 8 - 10 & 10-12

Ἡ νέα σατιρικὴ Ἀθηναϊκὴ ἐπιθεώρησις

ΒΑΣ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΛΑΜΠΕΡΑ ΑΣΤΕΡΙΑ

Μουσικὴ Κ. ΣΚΑΝΑΒΗ

Μιὰ ἐπιθώρησις γεμάτη πνεῦμα, χιοῦμορ κι' ἐξυπνάδα μὲ ὅλο τὸ θίασο ἐπὶ σκηνῆς

Μαέστρος Κ. ΣΚΑΝΑΒΗΣ

ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΚΑΙ ΣΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

ΠΛΥΝΤΗΡΙΟΝ ΡΟΜΠΟΤ

CANDY

Κ. ΠΕΡΛΕΓΚΑΣ

Ρήγα Φεραίου 85

ΠΑΤΡΑΙ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ ΚΑΙ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Τοῦ κ. ΔΗΜ. Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ, φιλολόγου

Β'

Διάφοροι ἀντιλήψεις κατὰ καιροὺς ὑπῆρξαν ἐν Ἑλλάδι, ἰδίως ἐπὶ Τουρκοκρατίας, διὰ τὴν γλῶσσαν, ἀφ' ὅτου, δηλαδή, τὰ στοιχεῖα τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ἐλάμβανον διαμόρφωσιν νέαν.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι, ὅταν ἐξετάσῃ κανεὶς τὴν Νεοελληνικὴν λογοτεχνίαν μετὰ τὴν ἅλωσιν, θὰ ἀντιληφθῇ τὴν ὕπαρξιν τῆς διπλῆς παραδόσεως, τῆς λογίας καὶ δημώδους. Ἡ διπλὴ παράδοσις, λογία καὶ δημώδης, ὑπάρχει καὶ καλλιεργεῖται ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους.

Ἡ λεγομένη λογία παράδοσις στηρίζεται εἰς ἀρχαιότερα πρότυπα, εἰς αὐτὴν τὴν φυλετικὴν καταγωγήν, τὴν γλωσσικὴν ἔκφρασιν ἡ στηριζομένη καὶ ἀνερχομένη τὴν κλίμακα ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς δημώδους μέχρι τῆς ἀρχαϊκῆς.

Εἶναι ἡ γλῶσσα ἡ παράδοσις, ποὺ στηρίζεται εἰς τὴν πνευματικὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Μὲ τὴν λογίαν παράδοσιν, τὸ Ἔθνος εἰς τὴν Τουρκοκρατίαν διετήρησε τὴν συνείδησίν του, τὸν Ὀρθόδοξον Χριστιανισμόν, τὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τὴν ἀρχαίαν παιδείαν, τὴν ἐπιστήμην, τὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τὴν ξένην διανόησιν. Διότι, π. χ., εἰς τὴν Δύσιν οἱ λόγιοι ἐπρόσεχαν τὸν Ἀρχαῖον Ἑλληνισμὸν καὶ κατ' ἀκολουθίαν εἰς τὴν ὑπόδουλον Ἀνατολὴν προεβάλλετο ὡς χρέος ἡ συνειδητοποίησις τῆς ἀρχαίας παραδόσεως. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χαλκοκονδύλης, λ. χ., ἔγραψε τὴν ἱστορίαν τῆς ἁλώσεως εἰς ὕφος Θουκυδίδειον. Ἡ δὲ ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα παρέμενεν ἀπαράλλακτος. Αὐτὰ ἀπετέλουν ἐφόδια τεραστίας σημασίας διὰ τὴν παλιγγενεσίαν τοῦ Ἔθνους.

Ἡ δημώδης παράδοσις ἐστηρίζετο περισσότερον εἰς ψυχικὴν σύνθεσιν καὶ ἰδιοσυστασίαν τοῦ Ἕλληνος τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς, ὁ ὁποῖος ἠσθάνετο βαθυτέραν ἱκανοποίησιν εἰς τὴν φύσιν καὶ ὄχι εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος. Τῆς τάσεως αὐτῆς ἔχομεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν λογοτεχνίας δημώδους. Τὰ γλωσσικὸν ἔνδυμά της γίνεται ἁπλούστερον.

Ἡ διπλὴ αὕτη τάσις ἤ, μᾶλλον, ἡ συνύπαρξις τῶν δύο τάσεων γίνεται φανερὰ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Τουρκοκρατίας. Ἀπότοκος τῆς διπλῆς παραδόσεως τοῦ Ἔθνους εἶναι τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον τόσην ὀξύτητα ἐδημιούργησε τοὺς τελευταίους χρόνους.

Ἡ ὀξύτης δὲ αὐτὴ περὶ τὴν γλῶσσαν ἐπέφερε μὲν πρόοδον τῶν γλωσσικῶν μελετῶν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐγνωρίσαμε τὴν δημώδη γλῶσσαν καὶ τὰς διαλέκτους αὐτῆς, ὅμως ἐσημείωσε ἀρνητικὴν τὴν ἐπίδρασίν της εἰς τὴν ἐθνικὴν ζωήν. Δηλαδή: Ἐνῷ μεῖζον χρέος ἦτο νὰ γίνῃ ἐξέτασις τῆς ὅλης πνευματικῆς παραδόσεως καὶ παραγωγῆς, ὡς εἶναι ἡ ἐπιστήμη, τὸ πνεῦμα — ἡ φαντασία — ἡ φιλοσοφία, ἡ ἐθνικὴ παράδοσις καὶ ἡ πνευματικὴ περιουσία της αἱ ἐκδηλώσεις ἐν γένει τῆς ζωτικότητος καὶ τοῦ δυναμισμοῦ τοῦ Ἔθνους, ὡς γνώμων πολλῶν λογίων ἐτέθη τὸ λεγόμενον γλωσσικόν.

Ἁπλῶς διὰ τὴν ἱστορίαν ἀναφέρομεν μερικὰ ὀνόματα ἀξιολόγων λογίων, οἱ ὁποῖοι συνδέονται μὲ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ θεωροῦνται φορεῖς τῆς λογίας ἢ δημώδους παραδόσεως. Γνωστὸς εἶναι ὁ Κερκυραῖος λόγιος Νικόλαος Σοφιανός. Τὸν 16ον αἰῶνα ἤκμασε καὶ εἰς πραγματείαν «περὶ παίδων ἀγωγῆς» τοῦ Πλουτάρχου ἠσχολήθη μὲ τὸ ζήτημα τῆς Νέας Ἑλληνικῆς. Ἄλλοι λόγιοι ὁ Δημήτριος Καταρτζῆς, ὁ Ἀθανάσιος Ψαλλίδας, ὁ Ἀθανάσιος Χριστόπουλος, ὁ Γρηγόριος Κωνσταντᾶς εἶχον κηρυχθῆ ὑπὲρ τῆς ἁπλῆς γλώσσης. Ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης εἶχε κηρυχθῆ ὁ Λάμπρος Φωτιάδης. Τολμηρότερος ὁπαδὸς τῆς δημοτικῆς ἦτο ὁ ἰατρὸς καὶ ποιητὴς Ἰωάννης Βηλαρᾶς, ὅστις διετύπωσε τὰς ἰδέας του εἰς τὴν «ρομέηκη γλόσσα», ὅπου ὑπεστήριζε τὴν ζωντανὴν γλῶσσαν τοῦ περιβάλλοντος εἰς τὸ ὁποῖον ἔζη καὶ ἐφήρμοσε τὴν φωνητικὴν ὀρθογραφίαν. Μάλιστα ἔδωσε τὸ παράδειγμα τῆς καταργήσεως τῶν τόνων καὶ πνευμάτων.

Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς, ἰατρὸς καὶ φιλόλογος, διαπρεπὴς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας, ἐμελέτησε τὸν ἀρχαῖον καὶ νέον γλωσσικὸν θησαυρὸν τοῦ Ἔθνους, ἐφρόνει δέ, ὅτι ἡ γλῶσσα ἔπρεπε νὰ ἀποκαθαρθῇ καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τοὺς βαρβαρισμούς. Ἐπραγματοποίησε δὲ γενναῖον ἐγχείρημα. Ἐθεώρει τὴν γλῶσσαν πρᾶγμα ἱερόν. Εἰς τὴν Ἑπτάνησον ὁπαδοὶ τῆς δημοτικῆς εἶναι ὁ Δ. Σολωμός, ὁ Γ. Τερτσέτης, ὁ Α. Λασκαράτος, Ἰάκωβος Πολυλᾶς καὶ Γ. Καλοσγούρος.

Συνέχειαν τοῦ γλωσσικοῦ θέματος ἔδωκεν ὁ Κ. Κόντος, σοφὸς καθηγητής, μὲ ἓν γιγάντειον ἔργον «Γλωσσικαὶ παρατηρήσεις». Ἐζήτησε δι' αὐτοῦ νὰ ἀποκαθάρῃ τὴν γραφομένην Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἠκολούθησαν τοῦ Δ. Βερναδάκη ἡ μελέτη «Ψευδαττικισμοῦ ἔλεγχος». Ὁ Ἰ. Ψυχάρης, καθηγητὴς τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν εἰς Παρισίους, τὸ ἔτος 1888 ἐδημοσίευσε «Τὸ ταξεῖδι», μὲ τὴν ἀξίωσιν ὅπως ἡ δημοτικὴ γλῶσσα τοῦ «Ταξειδιοῦ» καταστῇ κοινὴ πανελλήνιος. Δὲν εἶναι ἐφικτὸν νὰ ἀναλυθῇ τὸ περιεχόμενον τῶν ἀνωτέρω ἔργων ἐνταῦθα.

Γνωστὴ ἀκολούθως εἶναι ἡ ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις, ἡ ὁποία ἐγκαινιάσθη τὸ ἔτος 1911. Γνωστὸν καὶ τὸ σωματεῖον «Ὁ ἐκπαιδευτικὸς ὅμιλος», ὅστις ἱδρύθη τὸ ἔτος 1910. Τὰ ἡγετικὰ στελέχη τούτου, ὁ Δ. Γληνός, ὁ Ἀλ. Δελμοῦζος καὶ Μαν. Τριανταφυλλίδης, μὲ ἔγκρισιν τοῦ Ἐλ. Βενιζέλου ἐγκατεστάθεντες εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, χωρὶς παιδαγωγικὴν ἀρχὴν καμμίαν μὲ ἔλλειψιν ἐπιστημονικῆς προετοιμασίας, ἐζήτησαν νὰ εἰσαγάγουν τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν εἰς τὴν παιδείαν, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ἐνῷ ἡ πραγματικότης ἀπέδειξεν, ὅτι πολλὴν ἀναστάτωσιν καὶ ἀναταραχὴν ἐπροξένησαν εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν κόσμον. Καὶ τοῦτο, περισσότερον διότι ὑπεισῆλθον στοιχεῖα ἀριστερά, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησαν ἕνα δημοτικισμὸν ξένον πρὸς τὴν δημώδη παράδοσιν ἢ λογοτεχνικὸν δημοτικισμόν, τὸν λεγόμενον ρυθμιστικὸν δημοτικισμόν. Κατὰ δήλωσιν ἑνὸς ὑπερμάχου τοῦ δημοτικισμοῦ, τοῦ Μάρκου Τσιριμώκου, γενομένην τὸ ἔτος 1927, ἡ προσπάθεια νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ γλωσσικὴ μεταβολὴ εἰς τὰ σχολεῖα ἐγένετο μὲ σκοπὸν νὰ γίνῃ ὄργανον προπαγάνδας ἀτομικῶν πεποιθήσεων. Αἱ πεποιθήσεις τοῦ Δ. Γληνοῦ, τοῦ κυρίου στελέχους τοῦ «Ὁμίλου», ἦσαν ἀριστεραί.

Ἐντεῦθεν ἐν ὀλίγοις ὁ ἀπολογισμὸς τῆς «Ἐκπαιδευτικῆς μεταρυθμίσεως», ὁ τραυματισμὸς καὶ ἡ ὑποβάθμισις τοῦ γλωσσικοῦ ἐπιπέδου τῶν μαθητῶν, ἡ πτῶσις τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου αὐτῶν, πρὸ πάντων